

Mestna občina Celje

Mladi za Celje

ZANIMANJE OSNOVNOŠOLCEV ZA POLITIKO

Raziskovalna naloga

AVTOR:
Jernej Bizjak

MENTORICA
Tea Žgajner

LEKTORICA
Olga Kožel

Celje, marec 2019

Osnovna šola Hudinja

Zanimanje osnovnošolcev za politiko

Raziskovalna naloga

AVTOR:

Jernej Bizjak, 8. b

MENTORICA:

Tea Žgajner, prof. ped. in ang.

Mestna občina Celje

Mladi za Celje

Povzetek

V osnovni šoli imamo učenci v 7. in 8. razredu predmet Domovinska in državljanska vzgoja ter etika, pri katerem začnemo spoznavati osnove delovanja države, demokratično ureditev, parlament, politične stranke in podobno. Poleg tega predmeta se pri različnih dejavnostih v osnovni šoli učimo sodelovanja, izražanja svojega mnenja (npr. šolski parlament) in le-to so osnove, ki nas učijo biti aktivni državljani. Z raziskovalno nalogo sem želel ugotoviti, v kolikšni meri politika zanima osnovnošolce, kako jo spremljajo in če poznajo najpomembnejše podatke iz lanskih državnoborskih volitev. Moj namen je tudi bil raziskati dejavnosti, ki lahko povečajo zanimanje učencev za družbeno udejstvovanje. Po opravljeni anketi sem ugotovil, da se večina učencev ne zanima za politične zadeve in da večina učencev niti ne pozna osnovnih podatkov o vladi Republike Slovenije. Pripravil sem nekaj predlogov, kako to zanimanje z različnimi dejavnostmi povečati.

Kazalo

1. Uvod	5	
1.1 Namen in cilj	6	
1.2 Hipoteze	6	
1.3 Metode dela	6	
1.3.1 Metoda anketiranja	6	
1.3.2 Metoda intervjuja	6	
1.3.3 Metoda obdelovanja podatkov	6	
2. Teoretični del	7	
2.1 Kaj je politika	7	
2.2 Državljska in domovinska vzgoja ter etika v osnovni šoli		8
2.3 Oblike sodelovanja pri odločitvah v osnovni šoli		9
2.4 Otroški parlament	11	
2.5 Predmetniki srednjih šol	11	
2.6 Udejstvovanje mladih pri političnih zadevah		12
3. Osrednji del raziskovalne naloge – opis vseh rezultatov		13
3.1 Anketa	13	
3.1.1 Vzorec	13	
3.1.2 Rezultati	13	
3.1.2.1 Zanimanje za politiko	14	
3.1.2.2 Zanimanje za politično stranko	15	
3.1.2.3 Poznavanje predsednika vlade	16	
3.1.2.4 Poznavanje zmagovalca državnozborskih volitev		16
3.1.2.5 Spremljanje političnih dogodkov	17	
3.1.2.6 Razpravljanje o politiki	18	
3.1.2.7 Vpliv politike na življenje učencev	19	
3.1.2.8 Viri informacij o političnem dogajanju		20
3.1.2.9 Pogostost spremljanja poročil	21	
3.1.2.10 Pridobitev volilne pravice	22	
3.1.2.11 Kako bi se lahko politika približala mladim		22
3.2 Intervju z g. Sandijem Šarmanom	23	
4. Diskusija	25	
5. Zaključek	26	
6. Literatura in viri	28	
7. Priloga	30	

1 Uvod

Tema raziskovalne naloge je precej nenavadna oziroma na prvi pogled da misliti, da ni tema, ki bi imela karkoli opraviti z osnovnošolci. Pa vendarle se moramo zavedati, da smo otroci v zadnji triadi osnovne šole stari že 12–15 let. Volilna pravica v Sloveniji se začne pri dopolnjenem 18. letu, kar pa ni tako daleč od omenjenih starosti. Želel sem raziskati, koliko moji vrstniki o politiki že vedo, koliko tega znanja jim ponuja osnovna in koliko srednja šola. Kje mladi sploh pridobijo znanje, da se v času ob koncu srednje šole na volitvah odločijo za politično opcijo.

Idejo za raziskovalno nalogo sem dobil pri urah Državlanske in domovinske vzgoje ter etike, kjer smo v prvem poglavju obravnavali vlogo osebe v skupnosti. Spoznavali smo pojme, ki jih pogosto slišimo na televiziji, predvsem na poročilih: referendumi, državnozborske volitve, koalicija, opozicija, predsednik vlade itd. Med temi urami smo lahko tudi povedali, kaj o tem že vemo in opazil sem, da ni kaj veliko zanimanja za "politične zadeve". Pa vendarle je ta tema povezana tudi s splošno razgledanostjo, nenazadnje pa se sprašujem tole: kako se bomo čez štiri leta, ko bomo že imeli volilno pravico, sploh lahko pametno odločali o stvareh, ki odločajo o naši skupni prihodnosti, če o tem ne vemo oz. ne želimo vedeti ničesar?

S pomočjo ankete sem želel izvedeti, koliko zanimanja in znanja imajo učenci tretje triade o teh stvareh. Učence 7. in 8. razreda sem izbral zato, ker že imajo predmet Državlanska in domovinska vzgoja in etika, devetošolce pa seveda zato, ker so starejši in imajo več znanja z vseh področij.

Pripravil sem tudi nekaj predlogov, kako bi lahko že na ravni osnovne šole učence učili sodelovati pri pomembnih odločitvah in jim s tem dajati odgovorno družbeno vlogo. V ta namen sem tudi predstavil članek Miti in resnice o politični participaciji mladih, v katerem dr. Urban Boljka predstavi predloge, ki bi lahko izboljšali politično udejstvovanje mladih. Nenazadnje mi je tudi g. Sandi Šarman, naš učitelj Državlanske in domovinske vzgoje ter etike, dal nekaj predlogov, ki bi jih bilo smiselno upoštevati, če želimo iz nas, mladih, narediti aktivne državljane.

1.1 Namen in cilj

Z anketo, ki sem jo opravili z učenci od 7. do 9. razreda, sem želel ugotoviti, ali mlade zanima politika in kako bi se jim politika bolj približala. Opravil sem intervju z g. Sandijem Šarmanom ter ga povprašal po zanimanju mladih za politiko. S to raziskovalno nalogo želim predvsem pokazati, da politika v zelo veliki meri vpliva na življenje vseh državljanov (tako mladih kot starih) in da bi se mladi morali v politiko vključevati ravno zaradi tega razloga.

Pri izdelavi raziskovalne naloge sem si zastavil cilj, da ugotovim naslednje:

- Ali se učenci zanimajo za politiko?
- S kom se največkrat pogovarjajo o politiki?
- Ali poznajo najpomembnejše dogodke na političnem prizorišču v letu 2018?
- Kako pridobivajo informacije o dogajanju v politiki?
- Ali imajo kakšne predloge, kako bi to temo naredili zanimivejšo?

1.2 Hipoteze

Pri raziskovalni nalogi sem postavili ključne hipoteze:

1. Večina učencev se ne zanima za politiko.
2. Večina učencev ne pozna trenutne politične situacije oziroma rezultatov lanskim državnoborskih volitev.
3. Večina učencev se ne pogovarja o politiki.
4. Večina učencev je mnenja, da politika odločilno ne vpliva na kvaliteto njihovega življenja in življenja njihovih staršev.
5. Večina učencev informacije o dogajanju dobi preko televizije.
6. Večina učencev poročil na televiziji ne posluša.

1.3 Metode dela

Pri izdelavi raziskovalne naloge sem uporabil več metod dela.

1.3.1 Metoda anketiranja

Z učenci od 7. do 9. razreda sem opravil anketo s enajstimi vprašanji.

1.3.2 Metoda intervjuja

Opravil sem intervju z g. Sandijem Šarmanom. Postavil sem mu vprašanja o zanimanju in vključevanju mladih v politiko in o njegovih predlogih za večjo aktivnost mladih.

1.3.3 Metoda obdelave podatkov

Vse zbrane podatke sem obdeloval v dveh računalniških programih, Word in Excel. S pomočjo teh dveh programov sem lahko potrdil ali ovrgel hipoteze.

2 Teoretični del

2.1 KAJ JE POLITIKA?

Politika izhaja iz besede polis (mestna država) in besede kratein (oblast, moč, vladati – v ožjem smislu) je usmerjanje družbe s pomočjo države. Politika je lahko način vodenja, upravljanja in urejanja kakšne človeške skupnosti, boj političnih strank in posameznikov za oblast, lahko je pa le način urejanja družbenih področij (gospodarstvo, obramba, zdravstvo, šolstvo, kultura, šport, kmetijstvo, zunanja politika, varovanje okolja ...) (<https://sl.wikipedia.org/wiki/Politika>).

Slovenija je demokratična država, kar pomeni, da ima oblast ljudstvo. Državljeni na volitvah izvolijo svoje predstavnike, ki v njihovem imenu vodijo državo. Naša država je parlamentarna demokracija. V parlamentu delujejo poslanci, ki so jih izbrali volivci, državljani, stari najmanj 18 let. Poslanci sprejemajo zakone, ki urejajo življenje v naši državi. Poslanci izvolijo vlado, ki ureja različna področja v državi (Justin, 2012).

V Sloveniji imamo sledeča ministrstva, ki so zadolžena za urejanje različnih področij:

1. Ministrstvo za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti
2. Ministrstvo za finance
3. Ministrstvo za gospodarski razvoj in tehnologijo
4. Ministrstvo za infrastrukturo
5. Ministrstvo za izobraževanje, znanost in šport
6. Ministrstvo za javno upravo
7. Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano
8. Ministrstvo za kulturo
9. Ministrstvo za notranje zadeve
10. Ministrstvo za obrambo
11. Ministrstvo za okolje in prostor
12. Ministrstvo za pravosodje
13. Ministrstvo za zdravje
14. Ministrstvo za zunanje zadeve

(http://www.vlada.si/o_vladi/ministrstva/)

Lokalna samouprava je ustavna institucija in predstavlja zagotovitev decentralizirane oblasti ljudstva, ki jo prebivalci Slovenije uresničujejo v samoupravnih lokalnih skupnostih in v občinah. Prebivalci v skladu z Ustavo in Evropsko listino lokalne samouprave uresničujejo lokalno samoupravo z volitvami občinskih svetov, ki kot predstavniški organi izvršujejo naloge iz občinske pristojnosti, z volitvami županov, ki so nosilci izvršilne funkcije v občini, ter na neposreden način z odločanjem na zborih občanov, referendumih in z ljudsko iniciativo (http://www.mju.gov.si/si/lokalna_samouprava/o_lokalni_samoupravi/).

Kot je opisano zgoraj, lahko posameznik svoja prepričanja izkaže na volitvah na državnem in lokalnem nivoju. Svoja prepričanja pa lahko izraža tudi preko podpisovanja peticij, objavljanja blogov, preko socialnih omrežij, protestov, bojkotov, referendumov itd.

2.3 DRŽAVLJANJSKA IN DOMOVINSKA VZGOJA TER ETIKA V OSNOVNI ŠOLI

Učenci v 7. razredu osnovne šole začnejo s predmetom Državljanjska in domovinska vzgoja ter etika. Predmet imajo na urniku enkrat tedensko, skupaj 35 ur. Tudi v 8. razredu je enako število ur tega predmeta.

Poglavja, ki jih obravnavajo v 7. in 8. razredu, so na kratko predstavljena spodaj, za vpogled v učne teme.

Državljanjska in domovinska vzgoja v 7. razredu

1. Posameznik, skupnost, država

V tem poglavju obravnavajo osebno in narodno identiteto, moralna pravila, vrednote, stereotipe, predsodke itd.

2. Skupnost državljanov Republike Slovenije

V tem poglavju se učenci učijo o nastanku Republike Slovenije, patriotizmu in Evropski uniji.

3. Slovenija je utemeljena na človekovih pravicah

Poglavje zajema splošne informacije o človekovih in še posebej o otrokovih pravicah.

4. Verovanje, verstva, država

V tem poglavju učenci spoznajo značilnosti različnih veroizpovedi.

Državljanjska in domovinska vzgoja v 8. razredu

1. Demokracija od blizu

V tem poglavju učenci spoznavaajo lokalno samoupravo, oblast, politične stranke, koalicijo, opozicijo, volitve, referendum, veje oblasti itd.

2. Finance, delo in gospodarstvo

Učenci spoznajo pravico do lastnine in dela, pojem socialna država, gospodarstvo itd.

3. Slovenija, Evropska unija, svet

Poglavje zajema vse, kar je povezano s članstvom v Evropski uniji (ureditev, parlament, denar ...).

4. Svetovna skupnost

Poglavje odpira vprašanja o globalizaciji, trajnostnem razvoju, revščini in drugo problematiko na ravni svetovne skupnosti.

Kot je opaziti, je v poglavju Demokracija od blizu v 8. razredu zajeta večina stvari, ki zadevajo politično življenje v državi. V tem poglavju smo se naučili vse o političnih strankah, volitvah v parlament, o izvolitvi predsednika vlade itd. V tem poglavju se torej osnovnošolci prvič srečajo s to tematiko. Kljub temu pa se že v 7. razredu pri poglavju Skupnost državljanov Republike Slovenije učenci učijo o tem, kako je Slovenija postala neodvisna država, omenjene so volitve, odločitve ljudstva in osebna svoboda do političnega mišljenja.

2.4 OBLIKE SODELOVANJA PRI ODLOČITVAH V OSNOVNI ŠOLI

Že v osnovni šoli učenci poznamo nekaj možnosti, kjer se lahko udeležujemo in izražamo svoje mnenje. Nekatere oblike se razlikujejo od šole do šole, vendar bom predstavil tiste, ki se izvajajo na naši šoli. Omenil bom dejavnosti, pri katerih učenci lahko izražamo svoje mnenje, podajamo predloge, volimo itd.

- Izvolitev predsednika in podpredsednika razreda

2. člen Pravilnika o pravicah in dolžnostih učencev (59. člen Zakona o osnovni šoli, v nadaljevanju Pravilnik) določa, da učenci oddelčne skupnosti volijo predsednika in namestnika. Volitve so tajne. Že od 1. razreda naprej imamo učenci na šoli možnost, da sami izvolimo predsednika razreda. Te volitve po navadi potekajo na razredni uri, tako da vsak učenec na listek napiše, kdo bi bil primeren za predsednika in namestnika. Razrednik prešteje glasove in pove imena tistih učencev, ki so dobili največ glasov. Nato med izbranimi glasujemo še enkrat in tako izvolimo predsednika razreda. Naloge predsednika razreda določi razrednik. Izvolitev predsednika in podpredsednika razreda so prve volitve, s katerimi se v življenju srečamo.

- Oddelčna skupnost

4. člen Pravilnika določa, da učenci pri urah oddelčne skupnosti skupaj z razrednikom obravnavajo posamezna vprašanja iz življenja in dela svoje skupnosti in šole ter oblikujejo predloge in pobude za boljše delo in razreševanje problemov, in sicer:

- obravnavajo učni uspeh v oddelku in organizirajo medsebojno pomoč pri učenju,
- organizirajo pomoč sošolcem v različnih težavah,
- obravnavajo kršitve šolskih pravil in predlagajo načine ukrepanja ter preventivnega delovanja,
- dajejo pobude in predloge v zvezi s poukom, programom dni dejavnosti, ekskurzij, šolskih prireditvev in interesnih dejavnosti,
- predlagajo razredniku ugotavljanje ustreznosti posamezne ocene,
- sodelujejo pri ocenjevanju,
- oblikujejo predloge za pohvale, priznanja in nagrade učencem v oddelčni skupnosti,
- organizirajo različne oblike dežurstva v skladu s sprejetim hišnim redom in dogovorjenim letnim načrtom dežurstev,
- organizirajo različne akcije in prireditve,
- opravljajo še druge naloge, za katere se dogovorijo.

Oddelčna skupnost je torej prva organizirana skupina, v kateri lahko izražamo svoja mnenja, dajemo predloge, organiziramo dejavnosti itd.

- Šolska skupnost učencev

6. člen Pravilnika določa, da se oddelčne skupnosti lahko povezujejo tudi v skupnost učencev šole. Odločitev o tem, ali se bodo oddelčne skupnosti učencev povezale v skupnost učencev šole, sprejmejo učenci v šolskem parlamentu učencev, ki ga ravnatelj skliče v začetku šolskega leta.

Na Osnovni šoli Hudinja se učenci povežemo v skupnost učencev šole. Na sestankih z ravnateljem lahko predstavniki razredov ravnatelju posredujejo razna sporočila in predloge, prav tako pa ravnatelj predstavnike seznani s svojimi predlogi in obvestili, s katerimi morajo seznaniti svoje sošolce.

Na podlagi 7. člena so tudi določene naloge skupnosti učencev. Na podlagi Pravilnika skupnost učencev šole opravlja naslednje naloge:

- zbira pripombe in predloge oddelčnih skupnosti v zvezi s programom pouka, dni dejavnosti, ekskurzij, interesih dejavnosti, prireditvev in drugih dejavnosti, ki jih organizira šola,
- spremlja uresničevanje pravic in dolžnosti učencev ter opozarja ravnatelja in svet šole na morebitne kršitve pravic učencev,
- organizira šolske prireditve, sodeluje pri izdajanju šolskega časopisa in informira učence o svoji dejavnosti,
- načrtuje in organizira skupne akcije (zbiralne akcije, solidarnostne akcije ipd.),
- predlaga izboljšave bivalnega okolja (lepši izgled, čistejše okolje) in sodeluje pri uresničitvi idej,
- oblikuje predloge za pohvale, nagrade in priznanja učencem,
- opravlja druge naloge, za katere se dogovorijo učenci.

Na kratko bil lahko rekli, da je skupnost učencev nekakšen parlament v malem.

- Bodi vzor Hudinje

Na šoli imamo tudi akcijo, ki se imenuje Bodi vzor Hudinje. Na koncu šolskega leta učenci oddelčnih skupnosti glasujemo za učenca, ki je po našem mnenju vzor sošolcem. Ta učenec prejme pohvalo in nagrado na zaključni prireditvi.

- Razredni in šolski parlament

8. člen Pravilnika določa, da učiteljski zbor, svet staršev in svet šole vsaj enkrat letno obravnavajo predloge, mnenja in pobude učencev, ki so jih le-ti oblikovali v šolski skupnosti učencev ali šolskem parlamentu učencev.

Učenci imamo na razrednih urah tudi razredni parlament, na katerem lahko izražamo svoje pobude, pripombe in pohvale. Predstavniki razreda se udeležijo šolskega parlamenta, kjer ravnatelju posreduje predloge razreda. Vse naše predloge si ravnatelj zapiše in nam poda odgovor, katere bo lahko upošteval in katerih ne. Pri predlogih, ki se jih ne da upoštevati, navede tudi razloge. Razredniki nas vedno poučijo o primerni komunikaciji med pogovori in o primernem in kulturnem podajanju mnenj. Naučimo se tudi argumentirati svoje mnenje in predloge.

Vse omenjene aktivnosti nas učijo, kako sodelovati v skupnosti. Učijo nas, kako na kulturni način sodelovati v debatah in podajati argumente za svoje mnenje. Spoznavamo, da naše mnenje šteje, da ga lahko izrazimo. Z zgoraj omenjenimi aktivnostmi počasi spoznavamo delovanje demokracije.

2.5 OTROŠKI PARLAMENT

Osnovna šola Hudinja redno sodeluje v projektu Otroški parlament Zveze prijateljev mladine Slovenije. Enkrat letno obravnavamo specifične teme, ki so določene za šolski parlament. V zadnjih letih so bile teme sledeče: Šolstvo in šolski sistemi, Otroci in načrtovanje prihodnosti, Pasti mladostništva, Izobraževanje in poklicna orientacija, Razmere v družbi in še mnoge druge. Učenci, ki so dobri govorniki in znajo argumentirano podajati svoje mnenje in so seveda izvoljeni od ostalih predstavnikov, se lahko udeležijo tudi Občinskega in Nacionalnega šolskega parlamenta.

Kot je razvidno s spletne strani Zveze prijateljev mladine, je otroški parlament nastal na pobudo učencev, da bi lahko javno spregovorili, predstavili svoje mnenje, ideje, dileme o vprašanjih, ki so pomembna v obdobju odraščanja v okolju, kjer živijo, se šolajo ali preživljajo prosti čas. Ob tem pričakujejo pozornost tako šolskih kot lokalnih oblasti ter vladnih in nevladnih organizacij, ki morajo prisluhniti pobudam mladih. Otroški parlament deluje v obliki zasedanj, ki omogočijo sodelovanje vsem osnovnošolcem. Zasedanja potekajo v osnovnih šolah v razrednih skupnostih in na šolskem parlamentu. V vsaki šoli učenci izberejo delegacijo za občinski otroški parlament. Na občinskem otroškem parlamentu pa zberejo delegacijo za regijski otroški parlament, kjer predstavniki zastopajo interese vrstnikov na Nacionalnem otroškem parlamentu, ki poteka v dvorani Državnega zbora Republike Slovenije (<http://www.zpms.si/programi-in-projekti/otroski-parlament/>).

2.6 PREDMETNIKI SREDNJIH ŠOL

Kot omenjeno, imajo osnovnošolci v 7. in 8. razredu enkrat tedensko predmet Državljska in domovinska vzgoja ter etika. Kaj pa srednje šole? Ali imajo v predmetnikih kakšne predmete, pri katerih pripravljajo bodoče volivce na odgovornost odločanja, s katerim lahko pomembno vplivajo na razvoj družbe? Z mentorico sva pregledala vse predmetnike srednjih šol Savinjske regije. Na programih srednjega splošnega izobraževanja, torej gimnazijah, je obvezni predmet sociologija, ki razsvetljuje družbene probleme in daje vpogled v sestavo in delovanje družbe. Tudi predmetniki na šolah srednjega strokovnega in poklicno-tehniškega izobraževanja vsebujejo ta predmet, vendar ne na vseh programih, lahko je tudi izbirni predmet. Programi srednjega poklicnega izobraževanja predmeta sociologija ne ponujajo.

2.7 UDEJSTVOVANJE MLADIH PRI POLITIČNIH ZADEVAH

Dr. Urban Boljka z Inštituta za socialno varstvo je v članku Miti in resnice o politični participaciji mladih analiziral, kako pogosto se mladi udeležujejo volitev in kakšnih oblik sodelovanja pri političnih zadevah se poslužujejo. Spodaj je navedenih nekaj najpomembnejših vidikov njegovega članka, ki so neposredno povezani z mojo raziskovalno nalogo.

V članku je povzeto, da je pogoj za delovanje demokracije politično udejstvovanje večine državljanov. Višja kot je participacija ljudi, bolj legitimen je sistem. Politična participacija državljanov je torej nujen predpogoj za delovanje demokratične skupnosti, na kateri temeljita politični sistem in njegova legitimnost. Poleg tega politična participacija povečuje možnosti za uresničitev (političnih) interesov različnih družbenih skupin, saj omogoča, da politični odločevalci slišijo njihov glas – posredno se na ta način lahko izboljšata njihov družbeni položaj in kakovost življenja.

V članku je izpostavljen trend nizke udeležbe mladih na volitvah po vseh evropskih državah. Mladi manj sodelujejo v političnih procesih, posledično pa politične odločitve manj upoštevajo njihov družben položaj. Večina mladih iz evropskih držav (64 %), ki so sodelovali v raziskavi Flash Eurobarometer 455 v letu 2017, navaja, da so v zadnjih treh letih sodelovali vsaj na enih od naslednjih volitev: lokalnih, regionalnih ali nacionalnih volitvah, kar je primerljivo z rezultati iz leta 2014, ko jih je na isto vprašanje pritrdilno odgovorilo 63 %.

Boljka navaja, da je bilo v Sloveniji takih mladih v letu 2014 še 71 % (bili smo torej nad povprečjem EU), leta 2017 pa krepko manj, in sicer le še 49 %, kar je krepko pod povprečjem EU. Mladi v Sloveniji so precej bolj aktivni, ko gre za druge oblike političnega udejstvovanja. Preko spleta nadpovprečno pogosto objavljajo mnenja glede splošnih javnih zadev političnih zadev (blogi, družbena omrežja ipd.) ter uporabljajo splet za participacijo v političnih in splošnih zadevah.

Boljka pravi, da je politično participativno vedenje ključnega pomena za delovanje demokracije, in verjame, da se takšno vedenje lahko privzgoji. Iz tega izhaja, da je potrebno že pri otrocih in mladostnikih, četudi ti nimajo polnih političnih pravic, spodbujati takšno vedenje. Zgodnje participativno politično vedenje je dejavnik, ki pozitivno vpliva na politično udejstvovanje v odrasli dobi – bolj verjetno je namreč, da bodo mladostniki, ki so politično aktivni, takšni tudi v odrasli dobi, ko bodo imeli polne politične pravice.

V članku Boljka razpravlja tudi o vzrokih za politično neudejstvovanje mladih in navaja dva možna dejavnika: nizka raven znanja o političnih zadevah in nezaupanje mladih v konvencionalno politiko.

Poda nam tudi ukrepe in predloge, kako participacijo mladih povišati.

Med najpomembnejšimi ukrepi, ki bi prišli v poštev tudi za osnovnošolce, so:

- spodbujanje vrednot, ki prispevajo k politični participaciji,
- naslavljanja problemov, ki so mladim blizu (revščina, nizki dohodki, brezposelnost, visoki življenjski stroški, stanovanjski problem, pomanjkanje materialnih dobrin pri otrocih, delovni pogoji, izobraževanje, razvrednotenje izobrazbe, preseljevanje),

- način naslavljanja o problemih naj bo otrokom blizu,
- predstaviti konkretne učinke ukrepov,
- uporabiti dobre prakse iz tujine.

Boljka trdi, da bi morali oblikovati model aktivnega državljanstva in politične participacije, ki bo mlade postavil v enakovreden položaj. Predlaga celo razpravo o znižanju starosti za pridobitev volilne pravice. Eden pomembnejših predlogov, ki zadeva osnovnošolce, je tudi ta, da se predmet Državljanska in domovinska vzgoja ter etika uvede v vse razrede osnovne šole. Eden njegovih predlogov pa so tudi e-volitve, ki bi bile mladim še posebej blizu (<http://www.movit.si/erasmus-mladi-v-akciji/novice/detajl/clanek/miti-in-resnice-o-politicni-participaciji-mladih/>).

3 Osrednji del raziskovalne naloge – opis rezultatov

3.1 Anketa

V anketi sem učencem zastavil enajst vprašanj. Večina vprašanj je bilo izbirnega tipa, dve vprašanji sta bili odprtega tipa.

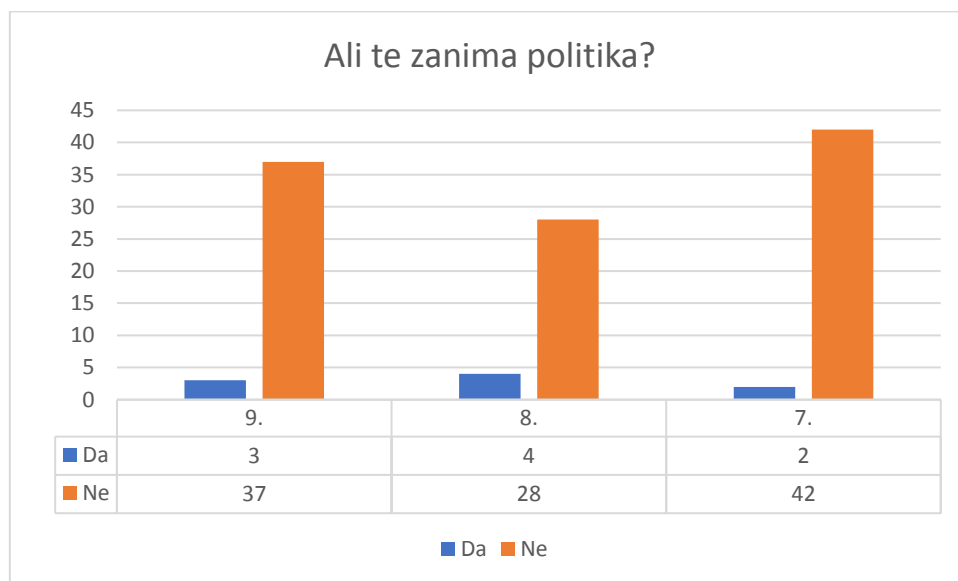
3.1.1 Vzorec

V anketi je sodelovalo 39 učencev 7. razreda, 48 učencev 8. razreda in 36 učencev 9. razreda, skupaj torej 123 učencev.

3.1.2 Rezultati

Vsi rezultati so prikazani z grafičnimi prikazi.

3.1.2.1 Zanimanje za politiko

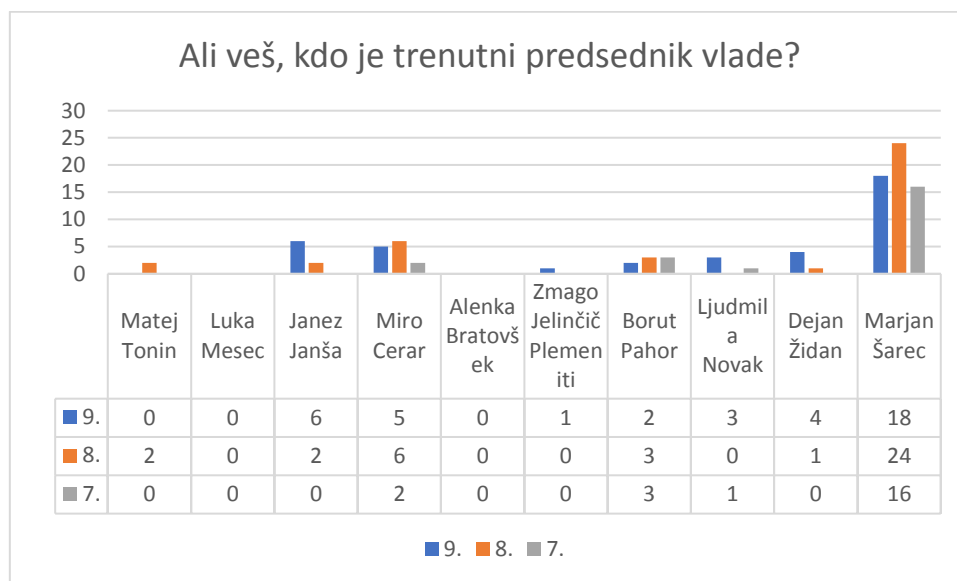
Pri tem vprašanju je večina učencev odgovorila z ne in manjšina z da (le 9 učencev). Nizko zanimanje za to temo sem pričakoval, pa vendarle nisem pričakoval tako nizkega rezultata. Boljši rezultat sem pričakoval pri devetošolcih, ki so že starejši in se letos že vpisujejo v srednje šole. S tem vprašanjem sem potrdil prvo hipotezo, ki pravi, da večine učencev politika ne zanima.

3.1.2.2 Zanimanje za politično stranko

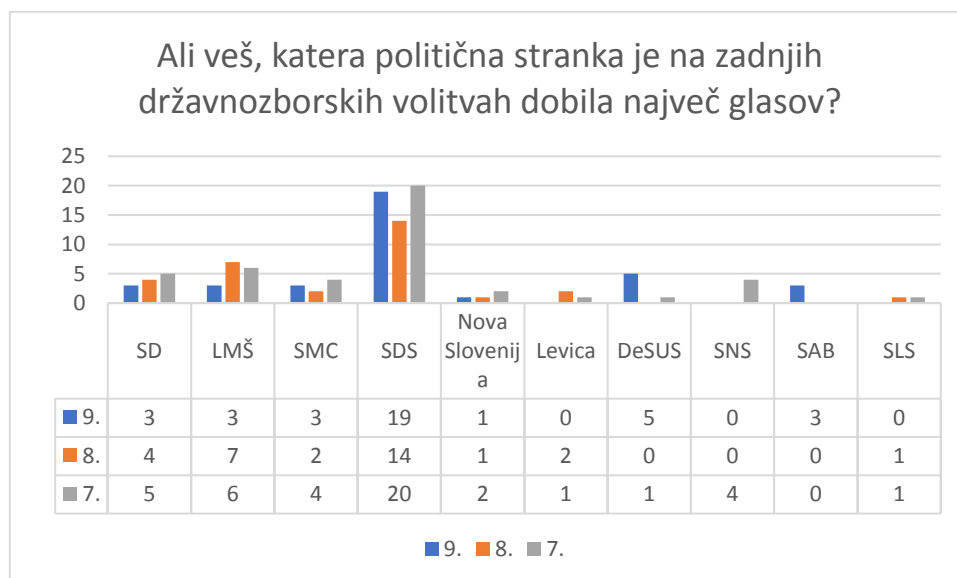
Pri tem vprašanju je večina učencev odgovorila z ne, kar posredno tudi potrjuje našo 1. hipotezo. Političnih strank je veliko in če bi učence zanimala politika, bi gotovo lahko našli katero, ki bi bila blizu njihovem razmišljanju. Politične stranke so osnova političnega udejstvovanja in uresničevanja programov, ki so ljudem blizu, zato so pomembne. Pričakoval sem, da bo večji odstotek osmošolcev in devetošolcev pri tem vprašanju odgovoril pritrdilno.

3.1.2.3 Poznavanje predsednika vlade

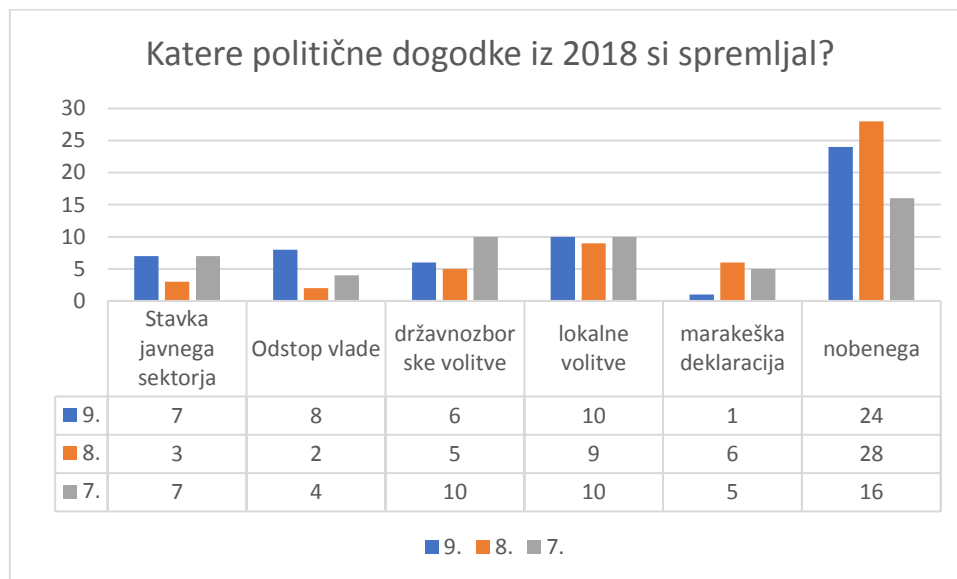
58 učencev ve, kdo je naš predsednik vlade, medtem ko so učenci v največji meri omenjali tudi Janeza Janšo, Mira Cerarja in celo Boruta Pahorja. S tem vprašanjem smo potrdili 2. hipotezo, saj večina učencev ni dobro seznanjena s politično situacijo.

3.1.2.4 Poznavanje zmagovalca državnoborskih volitev leta 2018

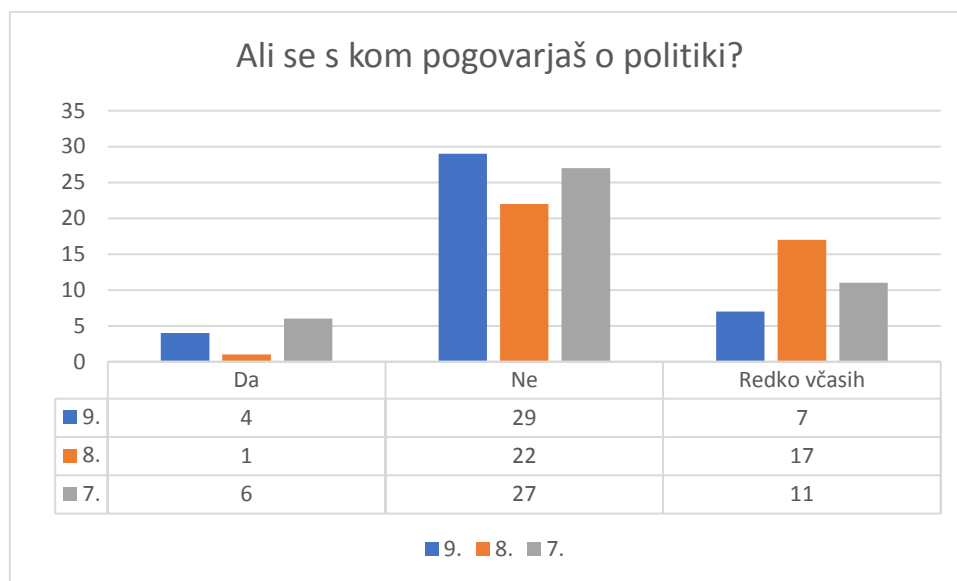
53 (%) učencev je dobro seznanjenih glede tega, katera stranka je na volitvah dobila največ glasov. S tem vprašanjem in vprašanjem glede predsednika vlade sem potrdil drugo hipotezo, ki pravi, da učenci ne poznajo najpomembnejših odločitev ljudstva, saj manj kot polovica učencev pozna predsednika vlade in zmagovalno stranko. Povedati moram, da sta ti dve informaciji bili podani na urah DKE.

3.1.2.5 Spremljanje političnih dogodkov

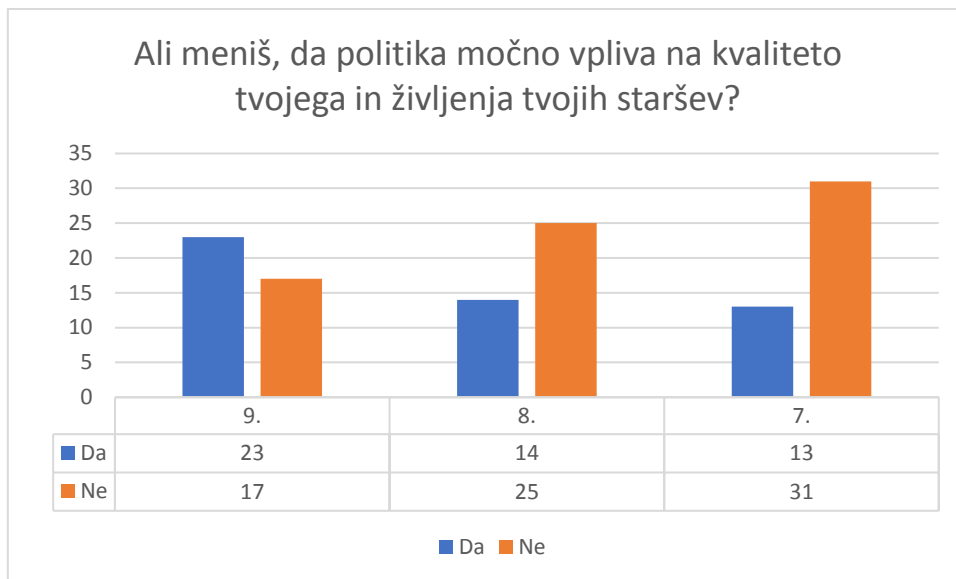
Večina učencev (55 %) se ne zanima za politične dogodke, saj niso spremljali nobenega lanskega političnega dogodka. S tem vprašanjem smo dobili zanimiv podatek, in sicer da so učenci v največji meri bili obveščeni o državnozbornskih in lokalnih volitvah, medtem ko ostale dogodke poznajo zelo malo. Pri tem vprašanju je bilo možnih več odgovorov in tisti, ki so kateri dogodek spremljali, so jih lahko navedli več.

3.1.2.6 Razpravljanje o politiki

Večina učencev se ne pogovarja o politiki, tisti, ki se pogovarjajo, se največkrat pogovarjajo s starši, starimi starši in sošolci. 11 učencev je vprašanju pritrnilo, to je približno 9 % populacije. Pri tem vprašanju smo potrdili 3. hipotezo, ki pravi, da se učenci o politiki ne pogovarjajo. Menim, da bi bilo prav, da bi se o teh stvareh bolj govorilo med mladimi, ki so tisti, ki bodo že čez nekaj let lahko vplivali na rezultate. Prav bi bilo, da bi jim osnovne informacije podali starši, ki to lahko naredijo z drugačnega vidika kot učitelji.

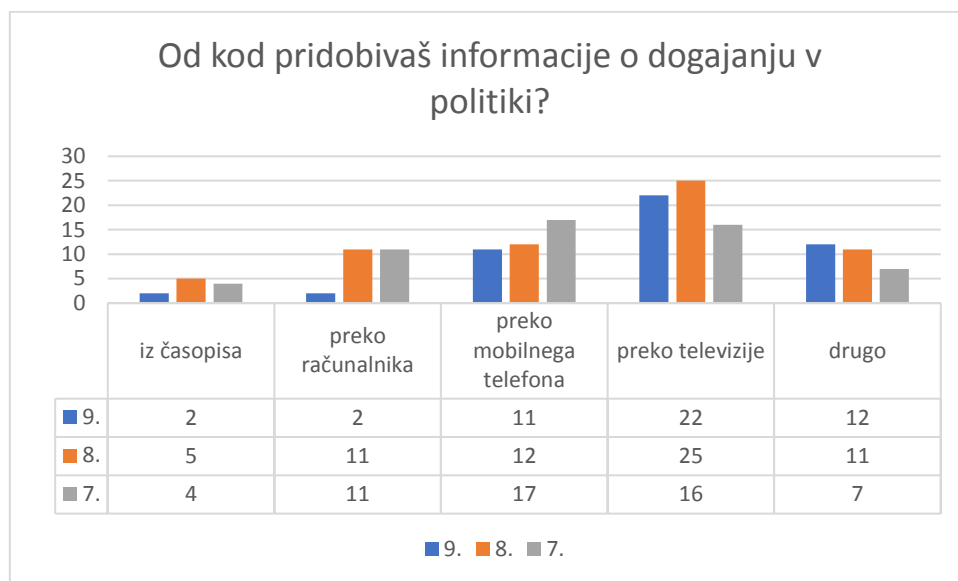
3.1.2.7 Vpliv politike na življenje učencev

Pri tem vprašanju smo ugotovili, da približno 40 % učencev meni, da politika nima velikega vpliva na njihovo življenje in življenje njihovih staršev. Je pa zanimivo, da starejši učenci vidijo stvari drugače kot leto ali dve mlajši vrstniki, saj so devetošolci pri tem vprašanju v večini odgovorili, da ima politika pomemben vpliv. Pri tem vprašanju smo potrdili 4. hipotezo, ki pravi, da je večina učencev mnenja, da politika nima pomembnega vpliva na njihovo kvaliteto življenja.

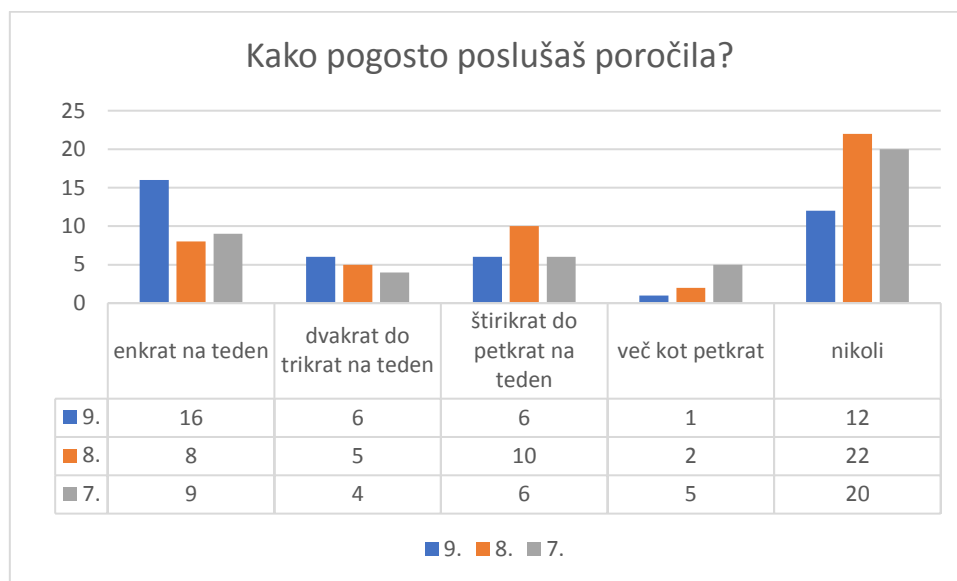
Kot je omenjeno v teoretičnem delu, lokalna in državna politika urejata večino sfer našega življenja – zdravstvo, šolstvo, gospodarstvo, obrambo in ostale, ki pa so zelo pomembni dejavniki kakovosti našega življenja, torej politika še zdaleč ni nepomembna.

3.1.2.8 Viri informacij o političnem dogajanju

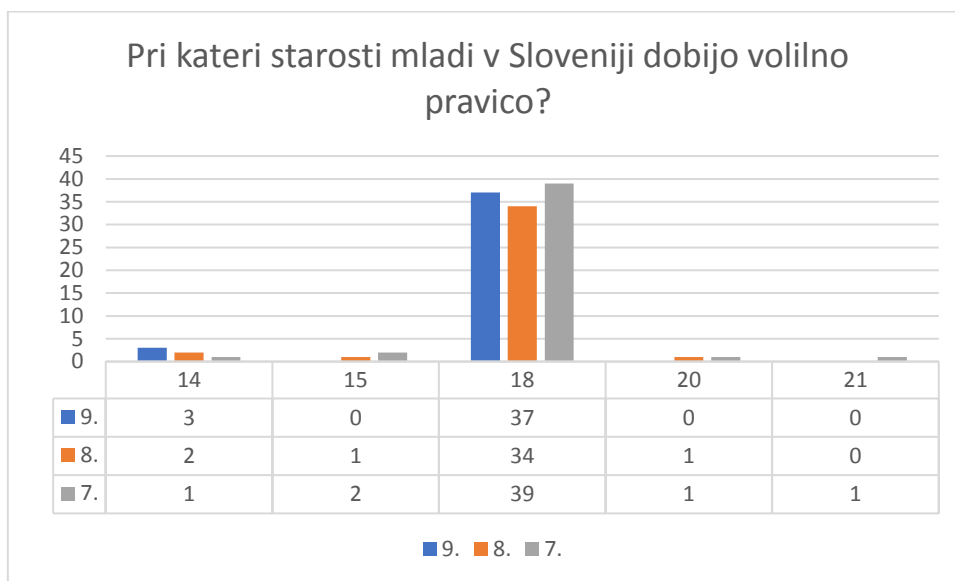
Pri tem vprašanju je bilo možnih več odgovorov. S tem vprašanjem sem potrdili 5. hipotezo, ki pravi, da mladi najpogosteje pridobivajo informacije o političnem dogajanju na televiziji. Pod drugo sta bila omenjena še radio in plakati ob cestah.

3.1.2.9 Pogostost spremljanja poročil?

Pri tem vprašanju sem ugotovil, da največ učencev (54) nikoli ne poslušá poročil. Sledili so tisti, ki poročila poslušájo enkrat na teden (33 učencev) in 22 učencev, ki poročila poslušájo od štirikrat do petkrat na teden. Ugotovili sem tudi, da se deklice bolj zanimájo za poslušánje poročil od fantov. Od tistih, ki spremljájo poročila, je bil najbolj pogost odgovor, da spremljájo poročila enkrat na teden, vendar to ni bila večina učencev, zato sem šesto hipotezo zavrgel.

3.1.2.10 Pridobitev volilne pravice

Velika večina učencev je seznanjena s tem, da dobi državljan Republike Slovenije volilno pravico pri 18 letih.

3.1.2.11 Predlogi o približanju politike mladim

V anketi sem učencem postavil odprto vprašanje, ki se je glasilo: S čim, misliš, da bi se lahko politika približala mladim?

Na to vprašanje je odgovorilo samo 5 učencev devetega razreda, ki so predlagali, da bi se morale zvišati štipendije.

3.2 Intervju z gospodom Sandijem Šarmanom

Opravil sem intervju z g. Sandijem Šarmanom, ki uči Državljanstvo in domovinsko vzgojo ter etiko na naši šoli. G. Šarman nam na zelo zanimiv način podaja učno snov pri tem predmetu, dopušča nam izraziti svoje mnenje, zato sem želel, da mi tudi on predstavi svoj pogled na to problematiko.

Katere teme pri DKE učence 7. razredov najbolj zanimajo?

Učence najbolj zanima tema o posameznikih in skupnostih, saj jim je najbližje. Zdi se jim najbolj življenjska, saj se tudi sami povezujejo v različne skupnosti, doživljajo in razrešujejo konflikte ipd.

Katere teme pri DKE učence 8. razredov najbolj zanimajo?

Najbolj jih zanima tema o svetovni skupnosti, saj govori o izzivih človeštva v prihodnosti, globalizaciji, novih energetskih virih, okoljskih vprašanjih ipd.

Ali menite, da so teme pri DKE prvi stik osnovnošolcev s temo političnih strank, delovanja države itd. ali se s temi temami spoznajo že kdaj prej oziroma kje drugje?

Za večino je to prvi stik z vprašanji demokracije, političnih strank, upravljanja države. Zelo redki so učenci, ki jih to zanima in so se s tem že kdaj srečali.

Ali pri obravnavanih temah pri učencih opazate zanimanje zanje in na kakšen način zanimanje pokažejo?

Večine to ne zanima, saj se jim zdi, da to ni pomembno in da ne vpliva na njihovo življenje.

V kolikšni meri, po vašem mnenju, vpliva družina na razmišljanje otrok o politiki?

Tako kot na vse stvari ima tudi v tem primeru družina odločilen vpliv. V nekaterih družinah se o tem pogovarjajo, skupaj gledajo poročila in imajo otroci zato že neko stališče o aktualnih dogodkih. Pri večini pa je to tema, ki ni del družinske vzgoje.

Kot je znano, se mladi v zadnjem času ne vključujejo aktivno v politično delovanje. Kaj menite, bi lahko pripomoglo k večji aktivnosti mladih v političnem življenju, ki vendarle kroji njihovo usodo?

Mlade pritegne politika predvsem takrat, ko v njej vidijo tudi neke konkretne osebne interese oziroma ko spoznajo, da politika ne pomeni le »visoke« politike ampak, da je politika pravzaprav urejanje skupnosti, v kateri vsi živimo in imamo zato od dobre politike vsi korist, od slabe pa škodo.

S kakšnimi dejavnostmi bi lahko mlade že na ravni osnovne šole spodbudili k aktivni, odgovorni družbeni vlogi, ki posameznika uči soustvarjati družbeno okolje?

Treba jim je predstaviti politiko na čim bolj konkretni in osebni ravni. Treba jim je pojasniti, da je od politike odvisno to, v kakšnem okolju bodo živeli, kakšni bodo odnosi med družbenimi skupinami. Politika pomeni tudi urejanje zadev v bloku, v katerem živijo, med sosedi, v krajevni skupnosti. Predvsem pa mlade pritegnejo konkretne akcije, na primer zavzemanje za kolesarsko stezo, za delovna mesta, za gradnjo obvoznice ipd.

4 Diskusija

Pri izdelavi raziskovalne naloge sem potrdil in zavrgel nekaj hipotez ter opozoril, kako rešiti nekatere probleme, zato nalogo zaključujem z upanjem, da bodo moje rešitve pomagale približevanju slovenske politike mladim, saj sem z rezultati dokazal, da se večina mladih ne zanima za politiko.

Prvo hipotezo sem potrdil, saj se večina osnovnošolcev ne zanima za politiko. Moja hipoteza je nastala na podlagi ur državljanske vzgoje, saj sem videl, da učenci resnično vedo zelo malo o tej temi. Vem pa tudi, da ne povezujejo vsakodnevnih dejavnosti in dogajanja v svoji okolici s politiko, ki jim je verjetno nekakšen oddaljen pojem. S konkretnimi dejavnostmi in vključitvijo mladih v odločanje na čim bolj konkretni ravni bi lahko to temo naredili zanimivo tudi osnovnošolcem.

S potrditvijo druge hipoteze sem ugotovil, da večina učencev ne ve, kdo je trenutni predsednik vlade in katera stranka je zmagala na državnozborskih volitvah. Ta podatek se mi zdi zaskrbljujoč, saj očitno učenci te informacije niso izvedeli niti doma, kjer se po navadi o takih stvareh govori in jih odrasli spremljajo. Možno, da ta podatek kaže tudi na nezanimanje staršev za politične zadeve.

S tretjo hipotezo sem potrdil, da se mladi ne pogovarjajo o politiki. Osnovnošolcem je seveda politično prizorišče tuje, pa vendarle bi pričakoval, da se v tej dobi elektronskih naprav večkrat srečajo s kakšnimi novicami o politikih, ki v zadnjem času pogosto uporabljajo družbena omrežja, in to s sošolci tudi komentirajo. Borut Pahor je primer predsednika, ki se pogosto pojavlja na družbenih omrežjih in tudi on je del političnega dogajanja.

Potrdil sem tudi četrto hipotezo, ki pravi, da večina učencev meni, da politika ne vpliva na kvaliteto njihovih življenj. Razlog za to mišljenje je verjetno nepoznavanje dejstva, da je veliko področij družbenega življenja, na katera ima politika zelo velik vpliv. Nenazadnje so to plače njihovih staršev, ureditev šolstva, stavke učiteljev in zdravstvenih delavcev, ureditev prometa in mnoge druge.

Peta hipoteza je bila, da večina učencev informacije o dogajanju dobi preko televizije. To hipotezo sem potrdil, saj je največ učencev izbralo televizijo. Veliko učencev (40) pa je izbralo tudi elektronske naprave, kar je razumljivo, da jim je ta medij blizu.

Šesto hipotezo sem ovrzel, saj sem bil prepričan, da večina učencev gleda poročila na televiziji enkrat na teden. Večina učencev jih ne gleda nikoli. Pa vendarle je bilo kar lepo število otrok (37), ki spremljajo poročila tudi več kot enkrat na teden, kar me je pozitivno presenetilo.

5 Zaključek

S to raziskovalno nalogo sem želel predvsem opozoriti na problem, ki ga predstavlja nezanimanje starejših osnovnošolcev za politiko. V primeru, da bi v obdobju srednje šole dijaki imeli kakšna izobraževanja na to temo, to ne bi bila težava. Zavedati se je treba, da bodo nekateri učenci že čez tri leta volivci, ki bodo lahko samostojno odločali na referendumih, lokalnih in državnoborskih volitvah. Kje bodo dobili informacije, kdo jih bo nagovoril k udeležbi? V srednji šoli predmeta Državlјanska in domovinska vzgoja ter etika ni, zato sem mnenja, da jim bodo te informacije manjkale. Tisti, ki jih te zadeve ne zanimajo, se volitev in referendumov verjetno ne bodo udeleževali. Nizka volilna udeležba pa predstavlja problem, saj je, kot pravi dr. Boljka, visoka volilna udeležba pogoj za legitimno demokracijo.

Rešitev bi bila, da bi država načrtovala več aktivnosti za mlade. Vse aktivnosti, ki jih imamo v šoli (šolski parlament, volitve predsednika in namestnika itd.), so dobre za nas in nas pripravljajo na našo aktivno vlogo v družbi, vendar se pri tej starosti verjetno tega še ne zavedamo.

V članku, ki sem ga omenil v teoretičnem delu, so konkretni predlogi že opisani in potrebno jih bi bilo tudi izpeljati. Zato sem se odločil, da bom svojo raziskovalno nalogo poslal tudi dr. Boljki, ki lahko v večji meri spodbudi določene aktivnosti kot npr. osnovnošolec.

Moj predlog je, da bi nam bilo omogočeno, da spoznamo razne politične ustanove npr. parlament, občinske hiše, predsedniško palačo, sedeže strank ... S tem bi se mladi naučili več o delovanju države na konkretni ravni.

Predlagam, da bi učenci imeli več ur predmeta DKE, ki bi bil nujno potreben tudi v 9. razredu in srednji šoli. Dr. Boljka ima predlog, da bi ta predmet bil v vseh razredih osnovne šole in tudi v srednji šoli. Ta predmet ponuja edini vir informacij o ureditvi naše države in aktivnem državlјanstvu.

Za nadaljnjo raziskavo bi bilo zanimivo anketirati srednješolce in študente z isto anketo, s kakršno sem anketiral osnovnošolce, ter primerjati rezultate.

Upam, da sem s svojo raziskovalno pomagal osvetliti problem, ki se ga verjetno nihče ne zaveda in nanj ne polaga pozornosti, pa vendarle obstaja. Moji predlogi bi samo pripomogli k večji aktivnosti in odgovornosti mladih do soustvarjanje družbe, v kakršni želijo živeti.

To lahko predstavlja zelo velik problem predvsem, ko se bodo mladi odločali za obisk volitev in referendumov. Predvsem se mnenja, da bi na tem področju morali narediti več starši, saj to ni delo šole in učiteljev DKE. Z rezultati sem tudi pokazal, da mladi informacije v političnem dogajanju iščejo predvsem na televiziji in ostalih elektronskih napravah, zato mislim, da bi morala država narediti več tudi s tem, da bi s pomočjo elektronskih naprav dobili večjo pozornost mladih glede politike. Tako pa bi rešili tudi težavo nepoznavanja političnih osebnosti in političnih strank, ki jih nekateri učenci, ki so bili anketirani, niso poznali. Ugotovil sem tudi, da mladi menijo, da politika ne vpliva na njihova življenja in življenja njihovih staršev, čeprav

to ni res, politika namreč vsakodnevno zelo vpliva na življenja državljanov in prav zato mislim, da bi bilo potrebno mlade bolj seznaniti glede tega, kako politika vpliva na vsa področja njihovega življenja.

Ko sem učencem zastavil vprašanje glede tega, ali jih zanima politika, jih je večina odgovorila negativno, kar je zaskrbljujoče, saj bodo ti učenci tudi volivci in zato je prav, da poznajo nekatere politične stranke. Pri izdelavi raziskovalne naloge sem tudi ugotovil, da se dekleta veliko bolj zanimajo za politiko kot fantje in da prav tako iščejo informacije še kje drugje kot samo na elektronskih napravah.

6 Literatura in viri

Literatura

- Justin, J., Državljska in domovinska vzgoja ter etika za 7. razred osnovne šole, i2 družba za založništvo, izobraževanje in raziskovanje d.o.o., Ljubljana 2012.
- Justin, J., Državljska in domovinska vzgoja ter etika za 8. razred osnovne šole, i2 družba za založništvo, izobraževanje in raziskovanje d.o.o., Ljubljana 2012.

Internetni viri

- Pojem politike, pridobljeno 1. 3. 2019
<https://sl.wikipedia.org/wiki/Politika>.
- Vlada Republike Slovenije, pridobljeno 1. 3. 2019
http://www.vlada.si/o_vladi/ministrstva/.
- Uradni list Republike Slovenije, pridobljeno 2. 3. 2019
<https://www.uradni-list.si/glasilo-uradni-list-rs/vsebina/10911/#6>. Člen.
- Zveza prijateljev mladine – otroški parlament, pridobljeno 2. 3. 2019
<http://www.zpms.si/programi-in-projekti/otroski-parlament/>.
- Ministrstvo za javno upravo, pridobljeno 2. 3. 2019
http://www.mju.gov.si/si/lokalna_samouprava/o_lokalni_samoupravi/.
- Miti in resnice o politični participaciji mladih, pridobljeno 2. 2. 2019

<http://www.movit.si/erasmus-mladi-v-akciji/novice/detajl/clanek/miti-in-resnice-o-politichni-participaciji-mladih/>.

7 Priloga

ANKETA

Sem Jernej in obiskujem 8. b razred, v tem šolskem letu delam raziskovalno nalogo na temo Zanimanje osnovnošolcev za politiko.

Prosim te, da odgovoriš na spodaj zastavljena vprašanja.

Obkroži.

Spol: M Ž

Razred: 7. 8. 9.

Ali te zanima politika?

- a) Da.
- b) Ne.

Ali ti je program katere politične stranke všeč?

- a) Da.
- b) Ne.

Ali veš, kdo je trenutni predsednik vlade?

- a) Matej Tonin.
- b) Janez Janša.
- c) Dejan Židan.
- d) Marjan Šarec.
- f) Luka Mesec.
- e) Miro Cerar.

Ali veš, katera politična stranka je na državnozborskih volitvah dobila največ glasov?

- a) SD.
- b) LMSŠ.
- c) SMC.
- d) SDS.
- e) Nova Slovenija.
- f) Levica.
- g) DESUS.
- h) SNS.
- i) SAB.
- j) SLS.

Katere politične dogodke iz leta 2018 si spremljal? Možnih je več odgovorov.

- a) Stavka javnega sektorja.
- b) Odstop vlade.
- c) Državnozborske volitve.
- d) Lokalne volitve.
- e) Marakeška deklaracija.
- f) Nobenega.

Ali se s kom se pogovarjaš o politiki?

- a) Da.
- b) Ne.

Če si na vprašanje odgovoril z DA, zapiši, s kom se o tem pogovarjaš. O politiki se pogovarjam s/z _____.

Ali meniš, da politika močno vpliva na kvaliteto tvojega življenja in življenja tvojih staršev?

- a) Da.
- b) Ne.

Od kod pridobivaš informacije o dogajanju v politiki? Možnih je več odgovorov.

- a) Iz časopisa.
- b) Preko računalnika.
- c) Preko mobilnega telefona.
- d) Preko televizije.
- e) Drugo: _____.

Kako pogosto poslušаш poročila?

- a) Enkrat na teden.
- b) Dvakrat do trikrat na teden.
- c) Štirikrat do petkrat na teden.
- d) Več kot petkrat.
- e) Nikoli.

S čim, misliš, da bi se lahko politika približala mladim?

Hvala za tvoje odgovore!